

Türkiye İşçi Partisi Akhisar İlçesi

GEREKÇE

Biz bütün ekicilerini yıllardır canımıza doyan binbir acıya uğ-
tan birbirine bağlı dertlerimiz var. Daima konuşuruz. Birbirimize ca-
ma dert yanarız. Ama, bir türlü çaresini düşünüp dertlerin çözüm
yoluna gidemeyiz.

Politikacılarımız zaman zaman bu dertlere şöyle bir dokunurlar,
kredisizliğimizden, satış orluklarından dem vururlar.

Bu dokunuş, sammiî değildir. İstiraplarımızı, dertlerimizi, istis-
mar etmek içindir. Reylerimizi kapmak içindir. Politikacılarımız
dertlerimizi gerçekten dert edinseydiler şimdiye çoktan bazı mesele-
leri hallederlerdi. Dertlerimiz kısmen azalırdı.

Oysa gerçek ortada. Onbinlerce ekiciyiz, perişanız. Yarınımızdan
emin değiliz. Çocuklarımızı okutamıyoruz. Giydiremiyoruz. Hastala-
rımız ilaçsız ve bakımsız kalıyor. Mahsül yetiştirecek toprağımız
yok. Mahsülü gerektiğince ekip toplayacak malî destelkerden mahrum
bırakılmaktayız. Tabii âfetler zaman zaman ürünü kasıp kavuruyor.
Binbir zahmetle yetiştirdiğimiz ürünü elimizden yok pahasına almak-
tadırlar. İlgisizlik sonucu ürün bedellerini alıcılardan kavga, döğüş,
olmazsa yalvarma yakarmayla alıyoruz.

Biz onbinlerin ürünü alıp satanlarsa devleti dahi yanılt-
arak akılı durduran kârlar sağlıyorlar, bize ödedikleri kadar para ka-
zanıyorlar. Bu oyun herkesin, bütün görevli ve sorumluların gözleri
önünde bizle alay edercesine oynanmaktadır.

Bu facialara (ARTIK YETER!) demeliyiz.

Dertlerimizi çözüme götürebilecek görevliler tam bir ilgisizlik
içinde. Gerçekleri görmüyorlar. Etraflarını saran birtakım çıkarıcılar,
onları asıl dertlerden uzak tutuyorlar. Yanıltıcı gürütülerle halkı
uyuşturuyorlar. Oynanan oyunlar, yapılan kasıtlı propagandalar biz

ekicileri itimatsız ve kararsız bir duruma düşürüyor. Tüccarlar (aman iflâs ederiz) yaygarası ile devlet kredilerini yağma ederlerken bizler iflâs ediyoruz.

Mevcut durumdan yalnızca bazı kimseleri sorumlu tutup kabahati onlara yüklememiz de doğru değil. Kabahat kısmen bizimdir. Gerçek sorumlu biziz. Çünkü, haklarımızı bilmiyoruz. Azınlığın oyununa geliyorsak; bu, kısa vâdeli bir takım menfaatlere kendimizi bağlayıp, uzun vâdede fakat öz menfaatlerimizi görmememizdendir. Araştırmacı, denetleyici, hak arayıcı değiliz.

Oysa ANAYASA'mızla tayin edilmiş haklarımız var. Bunları istemedikçe, isteklerimizi demokratik toplum baskısı yoluyla duyurmadıkça, kimse bize «Alın bu hak sizindir.» demez. **Hak verilmez alınır.**

Biz İşçi Partililer, bu gerekçeye dayanarak, ANAYASA'mızın 62. maddesi ile tayin edilmiş DİLEKÇE HAKKI'mızı kullanıyor ve isteklerimizi Anayasa'nın esas sahibi olan halkımıza duyuruyoruz.

**TİP Akhisar İlçe Yönetim
Kurulu adına Başkan
Ali Rıza Güney**

Türkiye İşçi Partisi İlçe Yönetim Kurulu Tütün Raporu

Sayın Üyeler,

İlçe Yönetim Kurulunuz olarak çevremizin dertlerinin en mühimi, tütün ve ekicileri meselesini gündeme alıp değerlendirmeniz için huzuruza getirdik.

Konu, eldeki imkân ve dökümanlarla her yönden incelenmiştir. Bir rapor ve tasvibinizi bekleyen bir karar suretini kongremize sunuyoruz. Tartışmanın yararlı, içten, yapıcı olacağına inancımız var.

Pek sayın kongre üyeleri,

Ekicisi ve işçisi olarak problemlerimiz, acılarımız, üzüntülerimiz, apaçıktır. Çekilmeyecek kadar ağırdır. Fakat şimdiye kadar hiç bir siyasi parti bu çekilmez dertlerin üzerine eğilip bir çözüm yolu aramamıştır. Ancak şunu da özellikle belirtelim ki, Türkiye İşçi Partisinden başka ister iktidar ister muhalefette olsun hiç bir parti bu dertlere çare bulamaz. Çünkü belli başlı partilerin meclislerde kilit noktaları elinde tutan temsilcileri bu dertleri yaratarak, sürdürerek ekicileri, işçileri ve aldatılmışları sömürerek sırttan geçinmeye alışmış bir azınlığın yani toprak ağalarının, ihracatçı kodaman tüccarın temsilciliğini yapmaktadırlar. Kanun yapıcısı ve görevli oldukları halde Anayasamızdaki VATANDAŞLIK HAKLARIMIZIN gerçekleşmesini sağlayacak kanunları çıkarmayışları bundandır.

Türkiye İşçi Partisi bu dertlere halktan yana bir çare bulmakla görevlidir. İktidarda olmasa bile asıl muhalefet görevine dayanarak, kamu baskısı yaratarak, halk yararına sonuçlar almak için mücadele edecektir. Konuyu biz kongre olarak raporlandırıp bir karar sureti ile ortaya atıyoruz.

Sayın Üyeler,

Yıllardır tütün ekicisini perişan eden, bunaltan, çekilmez dertler yaratan nedenleri şu beş maddede gruplandırabiliriz :

1. Topraksız olmak veya yeteri kadar toprağa sahip olmamak.
2. Araç yetersizliği.
3. Kredi yetersizliği ve kredilerin ekici yararına yönetilmemesi.

4. Bilgiden mahrum bırakılmak ve himayesizlik.
5. Adî piyasa oyunlarına terk edilmek.

Şimdi bunları sırası ile inceleyelim :

TOPRAKSIZ OLMAK VEYA YETERİ KADAR SAHİP OLMAMAK

Benzerleri arasında örnek olarak aldığımız Akhisar'da Tekel İdaresi yakın olarak tam 14 bin aileye tütün ekicisidir diye koçan vermektedir. Bu ekici ailelerin % 95'i tütünü kendi toprakları üzerinde ekmezler, topraksızdırlar. Her aile toprak temini için dönüm başına 200 TL sına kadar kira ödemektedir. Nüfusun da her yıl biraz arttığını düşünürsek kiralanan toprağın yetmiyeceği ve toprak kiralalarının gittikçe kendiliğinden artacağı meydandadır. On yıl evvel Akhisar'da oturan nüfusun 26 bin civarında, toprakların da 50 ilâ 100 lira arasında kiralana bilirdiği düşünülürse ilerde de bu artışın devam edeceği bellidir.

Bir an için toprak kiralalarının dondurulduğunu ve her ailenin 200 lira karşılığında toprak kiralayabildiğini düşünelim. Demek ki 10 dönüm eken bir aile 10 yıl sonra 20.000 TL sınırı ekici olmayan toprak sahiplerine kaptırması olacaktır. Bu, o ailenin içinde oturup barınabileceği bir ev parası demektir. Aile bu parayı ev yapma kastı ile biriktirmese bile piyasaya çıkararak esnafın alışverişini geliştirir şekilde kullanacaktır.

Oysa, ekicinin sırtından kiralaları toplıyanlar bu emeksiz, telâşsız kârlarını yine emeksiz kâr getiren gayri menkullere yatırarak toprakların el değiştirmesinden ibaret fakat hiç bir değer yaratmayan millî hasılaya hiç bir etkisi olmayan bir sermaye mübadelesine sebep olmaktadır. Bundan dolayı toprak fiatlarında sun'î bir yükseliş olmaktadır. İleride yapılması zarurî toprak reformunu bu fiat artışları güçleştirecektir.

ARAÇ YETERSİZLİĞİ

Tütün üretimi, ihtimam isteyen, bol araca ihtiyaç gösteren bir iştir. Depo, fidelik, dizme yeri, taşıma aracı, toprağın işlenmesi için gerekli elemanlara ihtiyaç vardır. Ekicilerimizin %5 sinden fazlası bu araçlardan yoksundur. İş ya evlerinde ya da çardak dediğimiz iğreti sıhhat kurallarına aykırı çardaklarda yapmaktadırlar. Bu ekicilerin evleri ya da yapılan çardaklar zaten dar ve normal oturulur şartlarda değildir. Günün 20 saatinde çalışan yorgun tütün işçilerini bu akıl dışı şartlarda yakalayan yaz hastalıkları, uykusuzluk, gıdasızlık kırıp geçirmekte ve her yıl binlerce çocuk, genç yaşta insan, toprağa verilmektedir.

Araç yetersizliğinden iş şartları öylesine ağırdır ki, sık sık folidol içerek intihar edenler olur. Günlük sansasyon ve halkla ilişkisi olmayan gazetelerde aşk hikâyelerine bağlanarak romantikleştirilen bu in-

tihar olayları ekicimizin ne dayanılmaz şartlar içinde yaşadığını gösteren yürekler acısı birer örnektir.

KREDİ YETERSİZLİĞİ VE VERİLEN KREDİLERİN EKİCİ YARARINA YÖNETİLMEMESİ

Ekicimizin krediler yönünden durumu ise daha da acıktır. Tek kök dikmeden ödediği kira, çift, fide parası yapılan zarurî masraflarla daha Mayıs ayı gelmeden on parasız kalmaktadır. 7 den 70 e çalışan ailenin yiyecek almaya bile parası yoktur. Ziraat Bankası veya diğer bankalar nuhu nebiden kalma bir karara uyarak tahmini kilo başına bir lira kredi vermeye başlarlar. Onu da taksitlere bölerek ekiciyi canından bezdirirler. Yiyecek ihtiyacını bile karşılayamayan bu krediyi almak için ekici vatandaş banka kapılarında günlerce bekletilir. İşinden olur. Emek gücü boşuna harcanır. Oysa ekicinin emeğini en fazla bu günlerde değerlendirmesi gereklidir. Hem emek hem de mahsül harap olup gitmektedir.

Yazlar böyle zar zor geçer. Vatandaş acı tatlı işini görür. Fakat çilesi dolmuş değildir. Piyasanın açılma gününe kadar geçim zorlukları daha da artarak devam eder. Tütünü kağıtlamak, çuval, sicim almak, satışa hazır etmek için yine para gereklidir. Kış nerede ise gelecektir. Evlerde ısıtacak, kâfi yiyecek yoktur. Çocukların okul mevsimidir, kitap, kalem, çanta, elbise lâzım. Amma ölüden ses çıkar da ilgililerden, bankalardan ses çıkmaz.

Ekicinin bankalardan on para alamadığı bu mevsimde, adı tüccara çıkmış bazı kimseler ekiciyi bu bitik halinde çarpmak, elindeki malı karaborsa almak için sonsuz krediler kullanmaktadır.

Ekici elindeki malı direnmeden versin diye bir sürü asılsız haber ve şayia yayılır. Gazete sütunlarında: «Bu yıl tütün fiyatları düşecek», «Ekici tütününü karaborsaya vermeyi tercih ediyor» şeklinde haberler boy gösterir. Halkın 25 kuruşları ile yaşayan gazeteler bu suretle halk aleyhtarı bir tutum gösterirler.

Ekici için bu mevsimde direnebilmesini sağlamak üzere özel bir önünde yavaş karaborsa alışverişi, koçan devri, kargı, balya usulü harıl harıl devam eder ve tütün habire el değiştirir.

Kredilerin halk yararına yönetilmemesi sonucu ilgililerin gözleri dayanma kredisi düşünülmez. Kuzu kurdun önüne çobanı tarafından bırakılmıştır.

BİLGİDEN YOKSUN BIRAKILMAK VE HİMAYESİZLİK

Tütünün hastalıklardan korunması, sağlam toplanması konusundaki durum ve tutum da aynıdır. Devlet müesseselerine emek ve ürünün korunmasında tam bir ilgisizlik hâkimdir.

1945 Trips, 1962 Mildiyö felâketini herkes bilir. 1946 yılında trips ürünün çoğunu tarlalarda harap ettiği için Akhisar'ın yarı nüfusu

yurdun muhtelif bölgelerine dağılmıştı. Halk çalışmak için Çamaltı tuzlarına akın etmişti. Ekici vaktinde uyarılmadığı ve tedbirine yardım edilmediği, bilgisiz ve araçsız kaderine terk edildiği için sık sık milyonlarca kilo tütünü hastalıklar tarlalarda tahrip etmektedir.

Bütün bu facialar karşısında devlet ve ilgili kurumlar hiç bir tedbir almış değildir. Zamanında gerekli ilaç ve araçlar bulunamıyor. İlaç getirme imtiyazını elinde bulunduran yine tütünle ilişkili firmalar zaftan istifade ederek hudutsuz kârlar uğruna ekicinin kaderi ile oynuyorlar. Az getirip pahalı satmak prensip halini almıştır. 38 liralık folidolon 50 liraya satıldığı, arandığında bu fiata bile bulunamadığı bir gerçektir. Bu sebeplerle ilaçlama çoğu zaman faydasız hale geldiğinde yapılabilmekte ve tabiidir ki beklenen sonuç alınamamaktadır.

Oysa tütün devlet bütçesini ve dış ticaretimizi etkileyen birinci plândaki döviz kaynağımızdır. Ekicinin kişisel hayatı sayılsa bile kamu yararı düşünülerek devletin bu meseleye el atması gereklidir. Ne yazık ki devlet emeğin değil, çıkarıcı sermayenin emrinde olduğu için iktidardakilerin meseleyi halka yararlı bir yönde çözmesi beklenemez.

ADI PİYASA OYUNLARI

Dayanma kredisini nihdas edilmemesi yüzünden yaz sonları ekicinin malını karaborsacıya kaptırmasına nasıl göz yumulduğunu izah etmiştik.

Bundan daha da kötü bir ilgisizlik ekiciyi piyasa açılışında bekler. Bütün bir iş yılı bunalımlarla geçmiştir. Ürün iyi kötü satışa hazırlanmıştır. Sabırsızlık son haddine varmıştır. Endişe, ekicinin her halinden bellidir. Fakat, malın kime, kaç, ne şekilde satılacağı belli değildir. Gazetelerde yine maneviyat bozucu haberler başlar: «Bu yıl tütünlerde randıman düşük», «Tekel ve tüccarın elinde şu kadar milyon kilo stok var», «Tüccar kredi darlığı çekiyor», «Dış talep istekli görünmüyor» v.s. Zaten usanmış, panik halinde olan ekiciyi bu haberler, tüccarın oyununa tamamen hazırlar.

Hükümet, tüccarlarla —dikkat edilsin ekici ile değil— istişareden sonra, piyasayı ne zaman açacağını ilân eder. Fakat yine fiatlar belli değildir. Ekiciye yetiştirdiği tütünün randımanı bildirilmez, halbuki alıcının biri ve en mühimi devlettir. Piyasada sözüm ona destekleme kaygısı le Tekel İdaresi tarafından temsil edilir. Ekici piyasanın açılmasına yakın bir kaç gece uykusuz bırakılır. Ve bu oyun çok ustacasına her yıl tekrarlanır. Endişeyi arttıran öylesine fısıltılar yayılır ki, artık hiç bir ekicinin verilen fiat tütününü satmaması imkânsızdır. Bu bir pavlof şartlamasıdır. Bilerek, ustacasına tatbik edilir. Ekici gelecek yıl aynı kaderi yaşamak üzere malından adeta kurtulmuştur. Buna normal arz ve talebin işlediği bir alış veriş denebilir. Tüccarın yüzü güleç, ekicinin ise şaşkındır.

SONUÇ VE T.İ.P. AKHİSAR İLCE TEŞKİLATI OLARAK GÖRÜŞÜMÜZ

Bu etütte ekiciyi yıllardır ıstırap ve ümitsizlik içinde yaşatan sebepleri inceledik. Şöyle bir sonuca ulaşıyoruz :

Topraksız, araçsız, kredisiz, kendi haline terk edilmiş, ticaret sermayesinin şamaroğlanı haline getirilmiş tütün ekicisinin kaderini ancak halktan, ekiciden yana bir devletçilik ve onun yardımı kurtarabilir. **İnsanın insan tarafından sömürülmesine paydos** demedikçe bir avuç çıkarıcı sermayedarın pivasa oyunları ekicinin hayatını yaşanılmaz hale getirmekte devam edecek, giderilmesi imkânsız acılar yaratacaktır.

Ekicinin dertleri, ekiciyi ekebildiği kadar toprak sahip yapmak, ürünün zarar görmeden elde edilmesi için istihsal kredilerini arttırıp vatandaşa iş yerinde vermek, bir dayanma kredisi ihdas etmek, ferdî ilâçlama ve toprak bakımını terk edip bütün halinde ancak devletin temin edebileceği cihazlarla yapmak, ekiciye gerekli araçları uzun vâdeli ve çok düşük faizli kredilerle sağlamak, yine depolama ve satış işlerini, randıman fiatlarını daha evvel belirtip tek bir teşkilât kanalı ile yürütmek, bu yönde yine devletin öncülüğü ile istihsal, istihlâk, satış kooperatifleri kurmak, daha doğrusu ekiciyi ANAYA-SA'mızın ön gördüğü VATANDAŞLIK HAKLARI'na sahip etmekle giderilebilir.

Dert ve meseleleri böylece sonuçlandırıp, kadememiz görüşünü tasvibinize sunan raporumuzun sayın kongre üyelerince aşağıdaki karar suretini kabulde değerlendirilmesini rica ediyoruz.

I. Bölüm :

- a) Tütün ekicisinin ektiği toprağın kiracısı değil maliki olması,
- b) Tütün ekicisi kredilerinin ekici yararına yetkili kurullarca tekrar gözden geçirilip yeter seviyeye çıkarılması, dayanma kredisinin ihdası,
- c) Üretimde kullanılan araç ve gereçlerin ekiciye ucuz ve çok az faizli kredilerle temin edilmesi,
- d) İlâçlamanın bazı zeytin mıntıklarında yapıldığı gibi devlet eli ile bir bütün olarak yönetilmesi,
- e) Tütün taban fiatları tespiti ile ekiciye elindeki ürünün kalitesinin Tekel tarafından bildirilip fiatların piyasadan evvel ilânı,
- f) Yaprak işletmesinin ekim mıntıklarında yapılmasının sağlanması ve ölü kış emeğinin değerlendirilmesi.

Bütün bu işlerin yönetiminde işçi ve ekicinin söz sahibi olarak mesuliyeti paylaşmasını teminde İSTİHSAL, İSTİHLÂK, SATIŞ Kooperatiflerinin kurulması ve bu kuruluşlarda ekiciden kesilmiş %5-2 lerin kullanılması için kamu baskısı yaratmak üzere mücadele yürütülmesine,

II. Bölüm :

a) Rapor ve sonucu olan karar suretinin tetkik ve tasvibi için Genel Merkeze duyurulmasına,

b) Uygun görüldüğü takdirde, mesnedi karar sureti olan ve ekincinin dertlerini dile getirip ön görülen çözüm yoluna gidilmesini ister dilekçelerle yetkili makamlara ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ve Senato Başkanlığına, Ziraat Bakanlığı, Köy İşleri Bakanlığı, Ziraat Bankası Genel Müdürlüğüne baş vurmaya, Akhisar İlçe İdare Kurulu'nun memur edilmesine,

Ve böylece Anayasa'mızın 62. maddesi ile tanınan Topluca Dilekçe Verme Hakkı yoluyla gerçek, uyarıcı, halktan yana muhalefet görevinin yapılmasına karar verildi. 4-10-1964.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ
AKHİSAR İLÇE KONGRESİ